

Roy Dames filmde de uitruil tussen de witte man en de zwarte vrouw. Of is het andersom?

In de tragikomische documentaire Afrikaanse bruid volgt Roy Dames een man die in [Kenia](#) op zoek is naar liefde. Is het echte liefde? En profiteren de zwarte vrouwen van hem?

[Ally Smid](#) • 30 augustus 2021, 12:20

deVerdieping
Trouw

Beeld uit Afrikaanse bruid. Gilbert in Kenia met een Oegandese vriendin. ©x

Daar zit een film in, wist regisseur Roy Dames meteen. Het was oud-diplomaat Robbert van Lanschot die hem op het idee bracht. Van Lanschot had ze gezien tijdens zijn verblijf in [Soedan](#), Oost-Congo en Ethiopië: witte mannen die na hun pensioen in Kenia warmte zoeken bij zwarte vrouwen.

Dames (67) maakte via Van Lanschot kennis met de 68-jarige Vlaming Gilbert. “Hij was er zo één. En ook nog heel uitgesproken. Een man die zegt wat veel mannen denken, maar niet zeggen. ‘Ze zijn zo mooi, die zwarte meisjes, zo zacht. Ik dacht altijd dat

zwarten zouden stinken. Maar: *once you go black, you always go black*, zei hij.” Gilbert - ooit commando in Burundi - had plannen snel weer naar Kenia te gaan, naar de kustplaats Ukunda, en ja hoor, Roy Dames mocht wel mee om hem te filmen.

Het werd een avontuur van drie jaar in vaak shabby hotels, waarin Dames tot twaalf keer toe steeds twee weken in Kenia was om te filmen. Bij aankomst in Nairobi zag hij ze meteen: de witte mannen die daar om de zwarte vrouwen heen draaiden en vice versa.

Hellen en Tina. ©Roy Dames

Gilbert ging elk half jaar even terug naar België, als hij weer genoeg had van ‘de negers, die stalen, corrupt en lui waren’. En ook om zich te laten controleren op geslachtsziektes, weet Dames. “Na twee weken kreeg hij dan vaak al heimwee, ging hij weer chatten met vrouwen in Afrika. Zijn Belgische huis had hij opgegeven, hij sliep altijd bij vrienden op de bank, van wie sommigen ook flink aan de drank waren. Een treurig bestaan.”

Tussendoor gaat Gilbert vreemd met drie andere vrouwen

In de film zien we Gilbert vooral samen met Hellen, een slimme Keniaanse vrouw, die een dochter heeft van acht, Tina. Soms hebben ze het goed, vaak ook hebben ze ruzie, waar Tina bij is. Tussendoor gaat Gilbert vreemd met drie andere vrouwen, onder wie Lilliane. Hoewel hij anders beweert ('Mijn apparaat doet het nog altijd goed') heeft hij met niemand seks, zegt Dames, want hij drinkt te veel. "Hellen en Lilliane vertelden mij dat hij niks presteerde."

Dubieus is hoe Gilbert met dochter Tina omgaat. "Ik heb Hellen, omdat ik gek ben op Tina, zei hij tegen mij. Ik vond het te ver gaan, zijn houding tegenover Tina. Ze moest hem op bed krabben op z'n rug. Hij zat vaak tegen haar aan. Ze noemde hem daddy. Ik heb het ook gevraagd aan Afrikaanse vrouwen, de meesten vonden het raar. Het zat op het randje. Hij dreigt tijdens een ruzie Tina ook van Hellen af te nemen."

Geregeld maakt Gilbert Hellen uit voor van alles. "Hij klaagde dan dat ze hem als blanke leegzoog, dat ze primitief was 'ook al heb ik je met mes en vork leren eten'. Eén keer werd Dames tijdens het filmen woedend op Gilbert die zich vreselijk gedroeg tegen z'n vriendin Lilliane. "Ik bleef hem filmen terwijl ik tegen hem uitviel, maar heb het in de montage weggelaten, ik vond het te moralistisch, maar anderen vonden dat ik stelling moest nemen. Ik film het, het oordeel is aan de kijker."

Gilbert en Hellen's dochter Tina. ©Roy Dames

Wie de roman *Platform* van de Franse bestsellerschrijver [Michel Houellebecq](#) kent, weet dat die hetzelfde thema aansnijdt als documentairemaker Dames. Houellebecq schetst het als de ideale ruilsituatie: aan de ene kant heb je westerlingen die alles hebben wat ze willen, maar geen seksuele bevrediging meer vinden. Aan de andere kant zijn er mensen die in erbarmelijke omstandigheden leven en niets anders meer hebben om te verkopen dan hun lichaam.

Als beide partijen blij zijn en van elkaar houden

Het is een uitruil, daar kun je niet omheen, zegt ook Dames. “Er zijn ook witte vrouwen die in Afrika op zoek gaan naar zwarte mannen, maar andersom komt vaker voor. Maar als beide partijen blij zijn en van elkaar houden?” Hij geeft het voorbeeld van zijn compagnon Jos Driessen, die ook deze documentaire heeft gemonteerd. “Hij was een paar keer mee naar Kenia en woont nu, in Nederland, met een Keniase uit Ukunda. Haar dochter is ook meegekomen. Tot nu toe gaat het goed. Hij en zij accepteren hun cultuurverschillen.”

Met Gilbert loopt het trouwens niet goed af. Wat er precies met hem is gebeurd, weet Dames niet. Hij was in Kenia, maar niet in de buurt toen hij het telefoontje kreeg van Gilberts dood. “Ik moest hem identificeren bij de patholoog-anatoom, naast een Keniaas ziekenhuisje. Er lagen allemaal lijken op de grond, Gilbert lag ertussen. Ik vroeg de patholoog-anatoom wat de doodsoorzaak was. Hij zei: ‘Drank, roken, hij was helemaal zwart van binnen’. Kan, maar de man kan ook zijn omgekocht, het zegt niks. Zo is het leven daar.”

Links Gilberts vriendin Lilliane. ©x

Gilberts andere minnaressen zeggen in de film dat Hellen hem moet hebben vergiftigd. En Hellen beschuldigt hen. “Weet je nog”, zegt Dames. “Twee jaar geleden was de ex-Philips-topman in Nairobi ineens verdwenen. Later werd hij gevonden in zijn septic tank in zijn tuin. Ik zag op een begraafplaats in Mombasa, de tweede stad van Kenia, allemaal graven van witte mannen. Er geldt een nieuwe wet in Kenia: als je drie maanden met een man omgaat, geldt het als getrouwd. Om vrouwen te beschermen, omdat mannen weglopen na het verwekken van een kind. Het loopt in zo’n verhouding niet met alle mannen goed af.”

De politie is om te kopen

Hellen had de politie in haar zak, weet Dames. “En Gilbert had dat niet. En de politie is om te kopen. Zij beheerde zijn geld, en had ook zijn rekening leeggehaald, ook al stond er nog maar 400 euro op. Aan het begin van de film zie je Hellen huilen bij de kist om te laten zien dat zij de weduwe was, de anderen niet.” Dames zegt Hellen zeker nog een keer te willen opzoeken, zoals hij wel vaker doet met mensen die hij voor zijn documentaires lang gevolgd heeft.

Het is niet zo dat de zwarte vrouw in alle opzichten goed is en de witte man slecht, concludeert Dames. “Dat is te simpel. De zwarte man wordt vaak als seksbelust afgeschilderd, en iemand die veel fysiek geweld gebruikt, maar dat geldt niet voor alle mannen. En er zijn ook witte mannen die het daar wel lukt een vredige relatie te hebben met een zwarte vrouw. Maar het is een samenleving waar je in moet groeien. Anders: *forget it.*”

Of hij daar iets met een vrouw is begonnen? “Nee. Je kunt daar per dag wel vijf relaties aangaan. Ik heb het meegemaakt, in discotheken, je bent als honing. Nee, mij niet gezien. Los daarvan hou ik wel echt van Afrika. Misschien huur ik een huisje in [Liberia](#), kan ik er soms naartoe, daar heb ik vrienden zitten. Maar laat mijn vriendin het maar niet horen.”

Roy Dames ©x

Afrikaanse bruid draait vanaf 2 september in de filmhuizen en op Picl en is op 7 september om 22.35 uur te zien bij BNNVARA op NPO2.

Lees ook:

Het racisme van een witte man en een zwarte date